

PROKLAMACIJA.

DRŽAVA NEW YORK,
Izvrševalni urad.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on May 4, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Vsak dan imamo nadaljnjo poročilo o junaštvu naših ameriških čet onstran morja.

Vsak dan narašča število onih, ki so doprinesli največjo žrtev za stvar svobode.

Ameriški Rdeči Križ bo napel vse sile, da ohrani pri življenju one, ki so bili težko ranjeni.

Denar, ki je došel v blagajno v prvi kampanji za vojni sklad, je že skoraj izčrpan.

Patriotični narod Združenih držav je zdaj pozvan, naj dvigne drugi vojni sklad na sto milijonov dolarjev.

Predsednik Združenih držav je določil dobo od 20. do 27. maja za povzdigo tega fonda iz katerega se bo podpiralo delovanje Rdečega Križa tukaj in onstran oceana.

Delovanje Ameriškega Rdečega Križa ni več poskus. Rekord, ki ga je dosegel Ameriški Rdeči Križ, je časten rekord.

Predsednik naroda je njegov predsednik.

Razen njemu je poverjeno vodstvo tudi našim najizkušenejšim in najbolj zaupnim državljanom.

Prideljen je vladni in njegov denar nadzira vlada.

Država New York je pozvana, naj nabere toliko kolikor je zanjo predpisano.

Jaz sem prepričan, da ta poziv ne bo brezuspešen.

Ta slučaj je naš slučaj. Ta slučaj zahteva takojšnjo in vstrajnega delovanja.

Charles S. Whitman, governor.

Avstrija pred revolucijo.

V AVSTRIJI SE KUHA. — ZA REVOLUCIJO MANJKA SAMO VODITELJEV. — LJUDSKE MASE UMIRAJO LAKOTE. — SLOVANSKI VOJAKI SO PRAVLJENI BOJEVATI SE PROTI STARIM SVOJIM GOSPODARJEM.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on May 4, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

London, 3. maja. — Poročevalec lista "Daily Mail" piše iz Annemasse v Franciji, da je nek mož, ki je ravno kar prišel iz Avstrije v majhno mesto na švicarski meji in katerega izpovedbe so vjretne, rekel, da Avstriji preti revolucija, da pa primanjkuje za tako gibanje odločnih in sposobnih voditeljev.

O tem je govoril sledeče:

— Ni nikakih sredstev, da bi se lačne in srdite mase same organizirale v učinkovite skupine. Poleg tega pa se prebivalstvo boji nemške kazni, ki ga bo zadela, ko bo Ludendorff dosegel na zapadu toliko zaželjeno zmago.

Mir z Ukrajino je za sedaj razpršil vse revolucionarne načrte. Toda ukrajinski mir ni, kakor se je pričakovalo, napolnil avstrijskih železnic.

Avstrijski narodi še vedno trpe veliko pomanjkanje. Telo in dušo drže skupaj s kronpirjem peso in raznimi drugimi stvarmi, toda dosledno vlada povsodi velika nevolja zaradi pihle hrane, ki je tudi vzrok mnogih bolezni.

Dunaj sam je na robu lakote ter živi iz rok v usta. — Toda domneva se, da imajo živilski spekulantki še dovolj zalog. Dva ali tridnevna stavka na železnicah bi zadostovala, da mesto ne bi imelo kaj jesti. Nobene katastrofe se vlada ne boji bolj kot železniške stavke.

Kar se tiče Jugoslovancev, nova politika Združenih držav, Italije in entente, dasiravno se je zavlekla, že nosi sadove. Novica, da so zavezniške države priznale neodvisno jugoslovansko državo, je že, dasi samo šepetaje doseglja slovenske vojake na laški fronti.

Ako Nemčija ne doseže na zapadnem bojišču gotove zmage, tedaj se bodo v Avstriji dogodile čudne stvari. — Še en Verdun, pa naj pomeni za Nemčijo kar hoče, pomeni za Avstrijo — obup in revolucijo.

Avstrijsko prebivalstvo je blazno od lakote.

Iz nekega drugega vira pa prihajajo vesti, da se je 20 tisoč vojakov, katere so vjeli Italijani, ko so se bojevali pod avstrijskim poveljstvom, prostovoljno priglasilo, da se obrnejo proti svojim prejšnjim gospodarjem in dejansko že organizirajo svoje skupine v laški armadi.

Te čete so rumunskega pokoljenja. Njih položaj je enak onemu čeških čet, katere so se pred kratkim pridružile laški armadi.

Situacija avstrijskega kabineta je drugi vir bojazni dvojne monarhije. Avstrija dolži Ogrsko, da je dobila vse zaloge, ki so prišle iz Ukrajine. Vsak narod je sovražan drugemu. Ogrski listi vedno priobčajo najbolj ostre obdolžitve proti Avstriji; dunajsko časopisje pa je ravnotako srdito, četudi malobolj diplomatično po izrazih.

Begunci, ki prihajajo v Švico, pripovedujejo, da se med Slovenci, Hrvati in Srbi vrši plebiscit, ki ima za cilj zvezo s Srbi in Črnogorci v svobodnih državah. Po celi dvojni monarhiji se razširjajo narodnostni nemiri.

Skupina avstralskih vojakov, ki se je vstavila na svojem potovanju v New Yorku.

Nemška strahovlada v Rusiji

NEMCI POLOVILJO VSE SPOSOBNE RUSKE MOŠKE IN ŽENSKO TER JIH POŠLJEJO V NEMČIJO. — MESTA SO OBOROŽENA TABORIŠČA. — SPLOŠNO ZAPLENJEVANJE ŽIVEŽA. — ZAVEZNIKI NAJ BI PRIZNALI BOLJŠEVIŠKO VLADO. — NEMŠKI LISTI SVETUJEJO, DA SE IZZENO POLJAKI IZ POLJSKE, DA SE DOBI PROSTOR ZA NASELJEVANJE NEMCEV.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on May 4, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Moskva, Rusija, 3. maja. — Niteta (nedotakljivost) na Krimu. Nemško barbarsko postopanje s Nemčija ni na opetovano zahte prebivalci v zavzetem ozemlju in vo ruskega znanega ministra neprestano zaplenjevanje živeža dovolila, da bi šlo v zavzeto ozemlje 300.000 beguncev, ki so se do ljetih spopadov. V neki vasi zbrali na meji.

Iz Irkutska v Sibiriji se poroča, da je Kitajska zahtevala nekaj ozenlja blizu Čite. Sibirski sovjet je pri kitajski vladi zaradi tega protestiral.

Glede priznanja boljševiske vlade po zaveznikih piše boljševiski list "Izvestija":

"Priznanje sovjetove vlade po zaveznikih bi takoj pomagalo trskusil pobegniti, je bil vstreljen govskemu zblizanju Rusije z A. meriko, Anglijo in Francijo, po sebo kar se tiče opreme rdece armade, financiranja dežele, skupnega delovanja ter rešitve vprašanj mednarodne politike. Vse to bi pomenilo velik udarec za nemški militarizem in nemško pojmovanje o Rusiji. Nemci se ničesar bolj ne boje kot zaveznikovega priznanje sovjetove vlade."

Glede besedilo brest-litovske mirovne pogodbe je povzročilo že mnogo razpora in protestov.

Določila glede ruskih bojnih ladij, da se ali prepeljejo v ruska pristanišča, ali pa razorožijo, si Nemci razlagajo na ta način, da ne smejo zapustiti pristanišč in ne križariti v nevtralnih vodah. Zunanji minister Čierin je proti takemu razlaganju protestiral ter je predlagal, da se imenuje komisija, ki bo razsodila spor. Ta predlog je Nemčija sprejela in komisija se bo sešla v Berlinu.

Obenem pa je tudi Čierin zahteval jamstvo za črnomorske ne želijo take pomoči, kajti smabrodovje, katerega zavzetje se ni trati bi jo za oborožen vpad.

Bilo potrjeno, da se ji dovoli imi. Curih, Švica, 3. maja. — Kakor

Vzrok, da je šel cesar Karol na konferenco z nemškim cesarjem, da se "razgovori o zelo važnih zadevah" leži v velikem pomanjkanju med narodi.

Zaradi te politične zmešnjave bo Avstrija prisiljena pričeti separatna mirovna gibanja, navzlic temu, kako stališče zavzame Nemčija. V zvezi s tem smatrajo obisk princa Sixta na dvoru kralja Alfonza v diplomatskih krogih za veliko važnost. Cesar Karol se zelo boji zedinjenja jugoslovanskih in laških vojni ciljev. To je zunanja nevarnost, katera, ako se združi z notranjimi zmešnjavanji, ki so že izven kontrole, sili cesarja Karola v smeri novega mirovnega gibanja, ki ima namen sporazum z Italijo.

O položaju v Avstriji se je izrazil nek odličen Jugoslovani v Londonu, da je položaj skrajno slab, bodisi v ekonomičnem ali pa političnem oziru, ter se z vsakim trenutkom še slabša. Nemir med narodom sme zavzeti tako stališče, na katerem bi v mirnem času prišlo do prelivanja krvi.

V Pragi se je zbralo več kot 10 tisoč čeških narodnjakov, ki so se izrekli solidarnim s češkim in jugoslovanskim gibanjem. Prisegli so, da se bodo borili, dokler se ne doseže neodvisnost češke, slovaške in jugoslovanske države.

Vojna poročila.

Francozi zmagujejo. — Strahoviti artilerijski dvoboji. — V kratkem se bo začela nova ofenziva.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on May 4, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

London, Anglija, 3. maja. — Pripravljalno artilerijsko obstreljevanje na bojiščih pri Lys v Flandriji je danes strahovito naraslo.

V Pikardiji, jugovzhodno od Amiens, so si priborili Francozi nekaj važnega ozemlja v vročem infanterijskem boju.

Posledica vročih lokalnih napadov, ki so se vršili večeraj pozno zvečer so Francozi zelo poškodovali ali pa celo razrušili nemške pozicije zapadno od reke Avre.

Francozi so vprizorili napad na eni in četrt milje dolgi fronti med Castellom in Haillesom ter zavzeli važen hrib št. 82 in gozd, ki meji na reko Avre.

V tem uspešnem napadu so vjeli Francozi 100 nemških vojakov med katerimi so se nahajali štirje častniki.

Francozi so napredovali neposredno južno od Villers-Bretonneux v bližini Monumenta, katerega so bili Nemci zopet zavzeli dne 26. aprila.

se poroča iz Krakova listu "Neue Zürcher Zeitung", je stavka v največjih ruskih premogarskih poljih v okraju Dombrova največja in najresnejša med vsemi izgedi, odkar je Avstrija osvojila Poljsko. Stavka se je pričela dne 5. aprila ter se je razširila na vse rove v tem okrožju. Avstrija je izdala mnogo ostrih odredb, toda znan in je končno vstavila ves osebni promet v to ozemlje.

Amsterdam, Nizozemska, 3. maja. — Neprijetno bodočnost za vse narode v ozemljih, katere so zavzeli Nemci, razkriva nek članek, ki je ravno kar izšel v nemških listih in ki svetuje, da se naj izženejo vse narodnosti, da napravijo prostor za nemške koloniste.

"Nemčija", pravi ta članek, "je bila prisiljena, da je porušila cele države, kakor bi to bili gradovi, zgrajeni iz lepenke in da je tekla kri iz milijon ran. Ako to pomislimo, potem ni pregrešno ali pa nemoralno, ako preženemo Poljake iz ozemlja stare Rusije, tako da pripravimo v tem ozemlju novo domovino za nemške begunce, ki so prišli iz vseh delov sveta."

To vprašanje nima stika z moralom. To je samo političen in ekonomičen problem. To ni vprašanje "Kaj bomo storili z narodi zavzetih ozemelj?", temveč "Kako bomo razvstili te dežele, da bodo kar najboljše služile interesom Nemčije."

Zato pa naj bo to poglavna misel pri reorganizaciji obojestranskih dežel, da naj se nahajajo kjer koli.

Iz zakladniškega departmenta.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on May 4, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Narodne organizacije, katerih članstvo sestoji večinoma iz ljudi, ki niso bili rojeni v Ameriki, so naložile svoj denar v veliki množini v bonde Tretjega Posojila Svobode.

Državna zakladnica je dobila danes sledečo brzojavko:

— Narodni izvrševalni odbor Prve Katoliške Slovaške Moške Unije je na svoji seji v Scranton, Pa. sklenil naložiti \$100,000 družbinega denarja v bonde Tretjega Posojila Svobode.

Mihael Bosak, (podpis).

Narodna Hrvatska Zajednica je na seji svojega izvrševalnega odbora sklenila naložiti \$130,000 svojega premoženja v bonde Tretjega Posojila Svobode.

Tako je obvestil državno zakladnico Josip Marohnić, vrhovni predsednik te organizacije.

Vojna sila Amerike.

KONCEM LETA BO IMELA AMERIKA 2 MILJONA VOJAKOV V FRANCJI. — LETNI STROŠKI ZA VZDRŽAVANJE AMERIŠKE VOJSKE ZNAŠAJO 15 MILJARD DOLARJEV. — ARTILERIJA BO VELJALA 4 MILJARDE. — GRADITI MORAJO DVE NAPRAVI. — NEMŠKA SILA ZNAŠA OSEM MILJONOV MOŽ.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on May 4, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Washington, D. C., 3. maja. — Hišni odbor za vojaške zadeve je danes pričel s podrobnim razpravljanjem o dodatni ceni za vojaški proračun.

Vojni tajnik in izvršujoči šef generalnega štaba, general March, sta pregledala posamezne točke z odborom. Proračun bo v nekaj dneh objavljen.

Vojaški odbor je mnenja, da bo vojaški proračun, skupno z dodatnimi zahtevami, znašal za tekoče fiskalno leto 20 milijard dolarjev. Letno vzdrževanje vojske pa se bo gibalo med 20 in 15 milijardami.

Ker se je vojni deartment odočil naglo pošiljati vojaštvo v Francijo, se bo tukajšnje vojaško vežbanje skrajšalo. V maju se bo spravilo preko morja dvakrat toliko vojaštva kot v aprilu in število bo z vsakim mesecem rastlo.

Člani odbora so mnenja, da bo imela Amerika koncem leta 2 milijona mož v Franciji in vsako vežbališče bo napolnjeno do svoje meje. Polovica vojaštva bo onstran morja, predno bo konec poletja.

Vojni kredit bo razdeljen, kakor sledi:

Generalni kvartirnojester 5 milijard; artilerija 4; pijo-nirski oddelek 1; plača vojakom 3; zdravniški kor 1 in zrakoplovstvo 1 milijardo.

Danes se nadaljuje debata o neomejeni sili mož, kakor je zahteval predsednik. Predsednik odbora Dent je rekel, da bo nasprotoval neomejeni sili.

— Mislim, da moramo imeti določeno mejo, — je rekel. — To lahko storimo, ne da bi ovirali vojni departament ali pa pripravljane dežele. Sem za veliko armado, toda sem mnenja, da mora kongres določiti mejo. —

Da bo pa administracija ostala pri svoji zahtevi, se je videlo pri današnjih razpravah.

Posebno velika važnost se polaga na naglo izdelovanje artilerijske opreme. Uradniki imajo že načrt za U. S. Steel Corporation, da zgradi dve napravi pod pogojem, da posveti celo svoje delo artileriji ter obrne vse sile v to svrhu.

Tej korporaciji se bo vnaprej izplačal gotov znesek, da bo obvarovana škoda v slučaju, da vojna nagloma preneha. Naprave bodo zgrajene blizu morja.

Danes se je povedalo odboru, da ima zdaj dežela v taboriščih 1,885,000 mož, od teh je 1,765,000 navadnih vojakov in 120 tisoč častnikov.

Ceni se da bomo do 1. julija imeli 2,298,000 mož in 130,000 častnikov. To pomeni toliko kot dyomesečni naraščaj za pol milijona mož.

V nekaj dneh bo izdan poziv za dodatnih 250 tisoč mož. Po načrtih Provost maršala generala Crowderja bo v juniju vpoklicanih še 150 tisoč mož.

Nek član odbora je mnenja, da ima Nemčija sistem zakopov in za dobavo 30 milj za svojo bojno črto, ki je dolga 425 milj z 8 milijoni mož. To znaša enega moža na en jard, 13 mož v eni vrsti.

Rekel je, da so zavezniki določili število svojega vojaštva, da se bo moglo meriti s sovražnikom in meriti s tako silo, da bo sovražnik moral odnehati in če bo treba še tri ali štiri leta.

"GLAS NARODA"**SLOVENIC PUBLISHING COMPANY**
(Slovenian Daily.)Owned and published by the
(a corporation.)

FRANK SAKSEER, President.

LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of Business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za celo leto za mesto New York \$5.00
in Canada.....	\$3.50
Za pol leta.....	2.00
Za četrt leta.....	1.00
Za inozemstvo za celo leto.....	6.00

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvenredno nedeljo in praznikov.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)Issued every day except Sundays and Holidays
Subscription yearly \$3.50.

Advertisement on agreement.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne prištevajo.
Denar naj se blagovito pošilja po — Money Order.
Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče
mzansi, da hitreje najdemo naslovnik.**"GLAS NARODA"**82 Cortlandt St., New York City.
Telefon: 2576 Cortlandt.**Kdaj bomo prišli tjakaj?**True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on Feb.
1918, as required by the Act of October 3, 1917.

Nemčija je hotela Belgijo in je hotela še one ostanke Danske, katerih še ni ukradla.

Preko severne Francije je hotela širok pas zemlje, najlepše industrijske in rudarske province Francije.

Želela je pristanišča ob Kanalu, Dunkirk, Calais in Boulogne.

Na istočni strani je želela Poljsko ter rusko obal ob Baltiku.

Želela je Litvinsko in Ukrajino ter severno obal Črnega morja.

Na južni strani je hotela Avstrijo in Ogrsko, balkanske države in Grško.

Na to je bila železna petla že na Turčiji, od Carigrada pa do Perzijskega zaliva.

Povsem naravno bi Egipt ter afriška obal Sredozemskega morja sledila, — kar bi tvorilo ostanke, katere bi pobrala Nemčija pozneje.

To bi bilo približno vse, kar si je Nemčija želela kot pričetek. To bi nekako zadostovalo, dokler bi ne bila pripravljena za naslednji pohod svetovne brigantaze.

Kaj pa je dobila Nemčija od vsega tega?

Dobila je Belgijo, da prične s njo.

Vzela si je severne province Francije, dočim je njen

naval na pristanišča ob Kanalu, na Dunkirk, Calais in Boulogne zasledil vstavljen.

Izpremenila je Avstrijo in Ogrsko v ponižnega psa, ki sledi s tresočim se in mahajočim repom svojemu gospodarju.

Dobila je Poljsko in rusko baltičsko obal, s Finsko za nameček.

Severna obal Črnega morja se nahaja že v dosežni razdalji.

Od Carigrada južno in južno-istočno je dobila Turčijo, prav kot je dobila Avstrijo in Ogrsko prav do redko posejanih črt, katere je raztegnila Anglija preko Palestine in Mezopotamije.

To je približno stanje nagromadenja hunskega plena kot so stvari sedaj.

Sedaj se počasi pripravlja, da prične govoriti o miru.

Če se ji posreči priboriti si svojo krvavo pot do kanalskih pristanišč, bo popolnoma pripravljena govoriti o miru.

Če pride tjakaj ali če se ji predstavi dejstvo, da za sedaj ne more priti tja, potem se lahko oziramo za tropo belokrilih mirovnih golobov, katere se bo spustilo iz barbarskih čet.

Nato bo prišla mobilizacija vseh tatinsko organiziranih načrtov boljševiške mirovne propagande, tu pri nas ter povsod v domovih naših sobojevnikov za civilizacijo.

Zadnji obupni korak za nagli mir vsprlo izjalovljene žnaje, bo naslednje hunske gibanje obupen boj za mir, dočim bodo roke Nemčije še polne plena.

Medtem pa se bo stvar vrnila še naprej.

Že vsaj začasno je barbar vstavljen.

O generalu Fochu bomo še slišali. Mogoče bomo še

priča presenetljivega udara na lice Huma, ki ga bo vrigel nazaj ali se ga pa bo držalo tam, kjer je, dokler ne pride tjakaj mi, da napravimo konec.

Dokler ne pridemo mi tja!

Mi moramo priti tja. Vse je odvisno od tega.

Mi moramo priti tja in sicer brez izgube enega trenutka in v svojo silo našega 100,000,000skega naroda.

Brez dvoma se žurimo sedaj kot se moremo, vendar pa se moramo še bolj požuriti.

Vsaka misel, vsaka unča sile vsakega Amerikanca, moškega, ženske ali otroka se mora od sedaj naprej osredotočiti le v enem namenu — da pridemo namreč tjakaj.

Vsak dolar, ki gre za nakup Liberty obveznic, vsak cent, ki gre za vojnovarčevalne znamke, pripomore, da pridemo tjakaj.

V isti meri pa ovira vsak, ki ne preliva svojih dolarjev prav tako prostodušno kot pričakujemo od naših vojakov, da bodo prelivali svojo kri, našo pot, po kateri hočemo priti tjakaj.

V isti meri pa tudi pomaga Hunu, da bo prišel on — tjakaj.

BOJARI, NARODARJE SE NA "GLAS NARODA". NAJ

NEBOJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

Dopisi

Calumet, Mich.

Cenjeno uredništvo "Glasa Naroda": V vašem listu priobličen oglas "Slovenski javnosti v Ameriki v razsodbo" je zbudil med našimi Calumetčani velikansko senzacijo. Reči moramo, da obsejajo vsi razsodni rojaki z velikim ogorčenjem jednotin ukrep, s katerim so suspendirali radi enega duhovna, oziroma patra brez ljubezni do bližnjega, okoli šestdeset družin iz svojega okrilja ter jih tako oropali opravilne podpore. Takšna je krščanska ljubezen. Taka je duhovniška trma, taka verska zagrizenost. Zakrinkani jezuiti! To so sadovi hujškanja in ščuvanja fanatičnega in obnoročnega newyorškega patra, ki misli, da se mora prav vse Slovence pokoriti njegovim besedam. Vodstvo KSKJ. se je dalo naščuvati in nahujskati po pisanju največje nesreče med ameriški Slovenci. S tem svojim korakom pa je pokazalo, čigavo orodje je sedaj ta druga največja slovenska podpora na organizacija te si obenem zadalo jako usoden udarec. Ameriški Slovenci bodo izpregledali. Odprle se jim bodo oči ter utegne se zgoditi, da bodo po cele trume zapuščale to jednoto in vstopale v druge podpirne organizacije, ki so pravičnejše in demokratične.

In to razmišljanje dajmo naši rojaki na Calumetu. Uverjen sem, da bo to razmišljanje rodilo dobre sadove, zakaj, naši ljudje bodo prišli do prepričanja in zaključka, da je verska napetost in zagrizenost največja nesreča med nami.

Dokaj slovenskih Calumetčanov je že prišlo do tega spoznanja vsled družinskih razprtij, ki jih je povzročil verski fanatizem in domišljavost nekaterih verskih hujškanec na Calumetu.

Vidite, to je bilo tako-le. Nekdo je začel rovat proti Slovensko-Hrvatski Zvezi, ki ima svoj sedež na Calumetu in se decela zaveda svojih dolžnosti do svojega članstva ter ne mara imeti prav nič z verskimi zadevami. Saj prav dobro ve zvezo vodstvo, da so razne nepotrebnosti homotije povsod, kjerkoli se hoče ta ali oni duhovnik polastiti vodstva dotične organizacije.

In tistem fanatičnem elementu se je deloma tudi posrečila črna nakana. Zasejal se je med družbenike, ki so spadali pod okrilje Slovensko-Hrvatske Zveze, preprij in navsadežine dosegel tudi razdor. Par družtev se je v celoti odcepilo od pravkar imenovane zveze, društvo sv. Jožefa pa se je razcepilo na dve. Sicer je mislil vodja vseh uskokov in skebov, da dobi celo društvo sv. Jožefa na svojo roko. Ali v teh računih se je pošteno vrezal. Preko sto članov starega društva je ostalo zvesto svoji zvezi ter ni hotelo nikesar slišati o kakšni "katoliški" družbi. Seve je bilo tudi dokaj takih, ki so se dali speljati na led. In tako so ustanovili novo društvo sv. Jožefa ter vstopili v manovo ustanovljeno družbo. Sli so iz bogate in dobro založene parne hiše v reven, siromašen in nevaren hlev prenapetih pobožnjakov.

In takoj za tem odcepitvenjem se je začela in vnela dolgotrajna tožba za oslavo senco. Novo in staro društvo sv. Jožefa sta si skočili v lase za ime in premoženje. Lahko bi se bili pogovorili in pobotali izlepa, brez vsakršnih stroškov. Ali prenapeti verski petlini so si mislili: "Ime in denar izgubimo tako in tako. Rajši vidimo, da ga dobe advokatje, kakor pa da bi ostal zvestim članom starega sv. Jožefa." Da so potem zaleteli pravdo, so zahtevali vse: ime, društveni denar, hišno opravilo, znake, uniformo, društvene zastave.

Člani, ki so ostali zvesti svojemu društvu ter svoji zvezi in ki se niso dali potegniti gotovim fanatičnim in domišljavim elementom za nos, so se odločno uprli tem ošabnim in pretranim zahtevam, nakar je prišlo do pravde, ki je požrla že skoro ves društveni denar, a izida še danes ni. Še danes visi. Še danes ni sodnik izrekel svoje odločilne besede. Izneverjeni člani lahko, dobe samo to, kar bi bili dosegli brez pravde in stroškov. Dajo si lahko novo ime, kupijo si novo uniformo, nove znake in zastave, če hočejo. Staro ime ostane pri zvestih članih. Stari Jožef je imel okoli 1500 članov v gotovini, ki jih je posodil cerkvi. Odlej je ta denar naraščal preko 1700 dolarjev, in, ljudje

je božji, skoro cela ta svota pride rudi verskega fanatizma in čisti-hlepnosti posameznih elementov advokatom v roke. Fanatikom se ni izjavila umazana nakana. Denarja ne bo deležen noben družbenik. Pograbil ga bodo advokatje. In to so tudi želeli tisti, ki ob vsaki priliki povdarjajo svojo vero, obenem pa gledajo, kako bi oškodovali svojega bližnjega.

To je, mislim, podoben slučaj onemu pri Kranjski Slovenski Katoliški Jednoti. Tamkaj so mnogo družin oropali podpore radi enega franciskanskega patra, tu je spjel takli en sam element na sto in sto ljudi v enak položaj, zakaj, nova organizacija ni doslej še inkorporirana, vsled česar ne bo država branila družinskih članov, kadar bi utegnili priti do tožbe radi te ali one posmrtnine. In tako so družinski člani odvisni od volje svojih pobožnjaških madaorjev. Kakšna pa je tista volja, nam je vsem prav dobro znano.

Pa nikar ne mislite, da imamo Calumetčanje posla samo s tožbami in prerekanji. Kaj še! Zadnjič smo mislili prirediti sijajen patrijotičen shod v prid tretjemu posojilu svobode. Gotovo bi bila to velikanška manifestacija našega in hrvatskega naroda na Calumetu, da bi bili vanjo tudi tisti, ki so si na umetjen in prekanjen način pridobili nezasežen vpliv med našim narodom.

Tako bi se radi naši Calumetčanje zanimali za vse javne in politične pojave, pa je tista nesreča med njimi, ki nikoli ne počiva in ne miruje, dokler ne doseže svojih škodljivih in nedostojnih namenov.

Naši rojaki nadvse ljubijo slovensko pesem in slovensko dramatik. Tudi to bi lahko veliko bolj uspevalo, če bi temu ne bila ta cokolja na poti. Tlač se vam in štiki vseposvodo, to pa vselej v velikanško škodo našemu narodu. Trmasta je ta cokolja, da je kaj. Predobro se ji godi, pa se je preobedja. Dobro bi bilo, če bi si prebrala svojo službo. Tukaj na Calumetu je že preveč zlega povzročila in naredila. Naj gre k vrugu, ali kamorkoli hoče, samo da ne ostane več med nami!

Vidite, naši rojaki na Calumetu so dobri ljudje. Vedno gledajo na to, da se pošteno preživljajo in mnogi so se povzpeli s svojo pridnostjo in varčnostjo do velikega blagostanja. Kljub temu pa so razni trgovci prav dobro tržili z njimi, čeprav se tega danes več ne zavedajo.

Da je dokaj življenja med nami, za to skrbijo naše pevsko društvo "Slovenec", ki nam prireja koncerte in vprižarja dramatično igre.

Zadnja njegova prireditve je bila jako poučna, zabavna, bogata po obširnem vspredu in dobro proizvajana v vsakem oziru. Vsepevske točke so bile izvedene precizno in pravilno. Glasovi so se lepo vjemali in slovenska pesem je segala poslušatelju globoko v srce. Temu se pa tudi ni čuditi. Saj vemo vsi, da je Slovence ljubezen do lepe pesmi takorekro veepljena že ob rojstvu v srce.

Slovensko pevsko društvo Slovence je komaj staro eno leto, pa si je že telom tako kratke dobe steklo velike zasluge za narodno probujanje in prijetno zabavo med calumetškimi Slovenci.

In tako bo sedaj ob svoji obletnici priredilo zopet veliko zabavo v hrvatski cerkveni dvorani dne 19. maja, to je na binkoštno nedeljo, ob dveh popoldne in ob sedmih zvečer.

Zapelo nam bo par lepih slovenskih pesmi, izvajala se bo zanimiva in poučna deklamacija in društveni člani bodo vprižarili veliko ter nadvse zabavno burko "Lampacij Vagabund, ali Zanikrna trojica". Kdor se bo hotel izborno zabavati, slišati lepo petje, poslušati poučno deklamacijo ter se dobiti dober zabavo, naj ne zamudi te prireditve. Sivanka, Kveder in Limež, ta zanikrna trojica ga bo lomila na odru, da bodo vsi navzoči skoro popokali od smeha. Torej v nedeljo dne 19. maja ob dveh popoldne in ob sedmih zvečer vsi Slovenci in Hrvatje na Calumetu v hrvatsko cerkveno dvorano, pa se ne bojte kesati! Kdor bo pa ostal doma za pečjo, mu bo žal do smrti, da se ni vdeležil te zares zanimive in zabavne prireditve. Na svidenje, rojaki!

Calumetčan.

Clairton, Pa.

Tukaj smo žiri slovenskega društva in se med seboj dobro raz-

Proti obči slabosti,

slabim živcem, ledičnim in želočnim boleznim, slabemu teku, glavobolu, bolečinam v križu, brezspanju ne morete najti boljšega in uspešnejšega zdravila kot so iz čistih, naravnih zdravilnih trav sestavljene **JUVITO TABLETE**. En sam poskus mora vsakega prepričati o tem.

Pošljite en dolar za eno ali pet dolarjev za šest skatej. Če pa želite imeti svojo pošiljatev za varčevanje, pošljite 10c. več.

Naslov: **JUVITO LABORATORY** South Hill Branch 5, PITTSBURGH, PA.

Če želite zdravilo prej poskusiti, predno ga naročite, pišite po pošti na: **JUVITO LABORATORY**.

memo. Carnegie Steel Mill obratuje s polno paro in delo se hitro dobi. Plača znaša 38 centov na uru. S tem pa nikogar ne vabim

hodi sem za delom, ker je vsak svoje sreče kovač. Dela je vsepovsod dovolj, kamor se obrneš. Plača še ni preslaba, in kompanija je zopet povabila plačo za 15 odstotkov, toda vse je tako zelo drago.

Carnegie Company tudi gradi na Wilsonu, 2 milj od Clairtona, 700 hiš za stanovanja, na Clairtonu pa 600 hiš.

Dne 29. aprila smo imeli veliko paradu, katere se je vdeležilo do 8000 oseb. V paradu je bilo opaziti več družtev z zastavami. Ker ima mesto tudi dobro izvežbane vojake, zato so tudi ti korakali. Parada je bila prirejena v prilog kupovanja Liberty bondov. Rojaki, pomagajmo vladi vsak po svoji moči ter kupujmo bonde posojila svobode, ker nam bondi dajejo lepe obresti in obenem pomagamo demokraciji, da bo stala nemški militarizem.

Sem in tam naletim tudi na katerega debelega Avstrijaka, ki pravi: "Kaj mi če bond. Ko bo vojna končana, bom šel v stari kraj." Po kaj pa si prišel v svobodno državo? Ali ne za boljšim kruhom? Ali nimaš v svobodni deželi boljšega življenja kot pa pod habsburško krono? Ali še vedno spiš in ne veš, da je Avstrija mačeha Sloveniji? Zdaj pregled in se pouči, kaj je svoboda. Kupi bond svobodnega posojila, da boš prej rešil svoje brate izpod avstrijskega jarma, da ne bodete ti in tvoji dragi še dalje avstrijski sužnji, da bo prosta Slovenija, samostojna in neodvisna.

Konec tega dopisa pozdravljam vse narodne Slovence in Slovenke.

Peter Troha.

Middleton, W. Va.

Poročati imam žalostno vest, da je dne 15. aprila umrl po triletni mučni boleznini moj mož Anton Simčič, star 42 let. Doma je bil iz Lape pri Jelšanah na Primorskem. Vzrok njegove smrti je pljučnica. Tukaj zapuščam mene žaljivo ženo in dva nedorastla otroka, eden je star 9 let, drugi pa 1 mesec; zapuščam tudi enega brata. V Ameriki je imel več sorodnikov in prijateljev. Bil je član društva Matere Božje Karmelske št. 100 JSKJ., katero ga je sprejelo k večnemu počitku in mu darovalo lep venec. Lahka ti bodi zemlja in v miru počivaj!

Meni siromašni ženi so darovali sledeči: Po \$5: Frank Solgatič, John Simčič, John Vidali, Frank Valenčič, John Tuhtan, Tony Turkovič, Joseph Iskra in Anton Učič; po \$3: Joseph Simčič in Mat. Turkovič; po \$2: Tony Sankovič, John Kalčič, Joseph Žgonba, Fr. Barlovič, Geo. Surina, Anton Bernetič in Tony Jovanovič; po \$1: Andrew Surina in Jos. Toklar. Skupaj \$62.

Zahvaljujem se vsem darovalcem in vsem tistim, kateri so se vdeležili pogreba ter so pokojnega sprejeli k večnemu počitku.

Ana Simčič, žalujoca žena.

Joliet, Ill.

Poslovil sem se iz Michigana, kakor tudi od svojih sopečarjev in sem prišel v Joliet. Iz tukajšnje naselbine ne morem še mnogo pisati, kakor to, da je dne 29. aprila odšlo iz tukajšnjega mesta 117 fantov k vojakom. Med njimi je seveda tudi nekaj Slovencev, katerih imen pa ne priobčim. Vreme je nekam čudno in se vedno izpreminja.

Bral sem nek dopis, v katerem nek rojak kritizira pečlarje in njihovo delovanje. Omenil je, da je prišel k nekemu pečlarju, ki

Ustanovljena leta 1898 — inkorporirana leta 1900.
Glavni urad v ELY, MINN.

GLAVNI URAĐNIKI:

Predsednik: **MIHAEL ROVANŠEK**, Bx 251, Onemahugh, Pa.
Podpredsednik: **LOUIS BALANT**, Box 106 Pearl Ave., Lorain, Ohio.

Tajnik: **JOSEPH PISHLER**, Ely, Minn.
Blagajnik: **GEO. L. BROZICH**, Ely, Minn.

Blagajnik neizplačanih smrtnin: **LOUIS COSTELLO** Salda, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. **JOS. V. GRAHEK**, 843 E. Ohio St., N. E. Pittsburgh, Pa.

NADZORNIKI:

JOHN GOUZE, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9641 Ave. "M" So. Chicago, Ill.
IVAN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

POBOTOVNIKI:

GREGOR J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, Ely, Minn., Box 480.
JOHN RUPNIK, S. R. Box 24, Export, Pa.

PRAVNI ODOR:

JOSEPH PLAUTZ, Jr., 432 — 7th St., Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 624 — 2nd Ave., W. Duluth, Minn.
MATT. POGORELEC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

ZDRAŽEVALNI ODOR:

UDOLF PERDAN, 6024 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio.
FRANK ŠKRABEC, Stk. Yda. Station RFD. Box 17, Denver, Colo.

Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev, kakor tudi denarne pošiljate, naj se pošljejo na glavnega tajnika Jednote, vse pri-
tožbe pa na predsednika porotnega odbora.

Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bode
odiralo.

Društveno glasilo: **"GLAS NARODA"**.

mu je ponudil sedež ter mu pri-
nesel juhe. Najbrž pa je bila ta
juha ječmenovec, kajti potem to-
ži, da so mu na poti domov nje-
gove noge omahovale. Potenta-
kem niti ne ve razlike med juho in
ječmenovcem. S takim kritizira-
njem naj rajše v prihodnje ostane
doma.

Pozdravljam vse pečlarje.

A. Z.

S pota.

New Castle, Colo., je hitno me-
sto ob železnici C. M. in D. & R.
G. Skozi mesto teče velika reka
Grand River. Tu živijo 4 sloven-
ske družine. Sleherni ima okoli
hiše malo kmetijo in lepe sadne
vrtove. Mesto je bilo nekdaj veli-
ko, toda pred leti se je v večjem
premogovniku vnel plan in v rovu
zdaj kar dalje gori, tako da se de-
la samo v manjšem rovu, v kate-
rem dela nekaj ljudi. Drugače pa
je mesteca kaj prijazno. Odda-
ljeno je od svetovno znanega me-
sta Glenwood Springs 10 milj.

Krog tega je več toplih in zdravi-
lnih vrelcev. Vsako leto se prihaja
v ta kraj zdraviti mnogo ljudi
od blizu in daleč. V bližini se nahaja
tudi naravna votlina Cave Bath,
kjer je naravna toplota in vroči
vroci. V to votlino se hodijo zdra-
vit ljudje v naravno toplotu, ki
prihaja iz zemlje. Mesto samo le-

ži med gorskimi snežniki in ima
unog hotelov za goste; v mestu
je tudi en slovenski hotel.

V okolici mesta je več kmeto-
valcev, med njimi je tudi en Slo-
venec, katerega pristevajo med
najbogatejše v okolici. Drugače
pa naši rojaki prihajajo in zopet
odhajajo. Ko to pišem, se nahaja
v mestu več rojakov iz Utah in
celo iz Washingtona; mnogo jih
je tudi iz raznih coloradskih mest.
Dasiravno leži mesto 7000 čevljev
nad morjem, vendar v začetku
maja vlada za cvetoča pomlad.
Sploh tukajšnja zima ni nikdar
huda.

Matija Pogorelec.

Ely, Minn.

Matija Sašek je šla 21. aprila
v bolnišnico; boluje že dalje časa.
Ana Nosan je bila operirana na
slepi. Zdj se nahaja v svojem
stanovanju na poti okrevanja.

Pri spahnenju in zdrobljenju

vgrinite takoj s Dr. Richter-jevim

PAIN-EXPELLER

V rabi se 50 let pri slovenskih družinah in pri-

jubljen kot domače sredstvo.

Jedino pravi s varstveno znanko sidra.

35c. a 60c. v lekarnah in naravnost od

F. AD. RICHTER & CO.

34-80 Washington Street, New York, N. Y.

CENIK KNJIG

katere ima v zalogi

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Ameriški ekonomski interesi na Daljnem Istoku

PIŠE M. A. OUDIN.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on May 4, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

— Mi smatramo svoje interese v Pacifičnem morju sedaj prav tako velike kot so oni katerekoli druge sile in določene za neomejen razvoj.

Tako je govoril veliki državni tajnik John Hay v navdušujočem nagovoru pred newyorško trgovsko zbornico dne 19. novembra 1901.

John Hay je zahteval, da moramo ojačiti svoje stališče na inozemskih tržiščih ter stalno skušati raztegniti svoje trgovske interese v vseh smereh in to kljub temu, ali boljše rečeno ravno raditega, ker smo odločno miroljuben narod.

Z ozirom na vse to je uvedel on pogajanja za veliko število medsebojnih pogodb, v medsebojno korist nas samih ter drugih prizadetih dežel. Iz tega vzroka je tudi ustanovil našo zastavo in našo avtoriteto v južnih morjih ter preskrbel Združenim državam najlepše pristanišče v onem delu sveta. V tem duhu je dobil tudi podporo drugih velikih narodov za svojo takrat novo doktrino glede Azije.

— Uspešno smo skušali, — je rekel, — dovesti vse velike sile do združenja v priznanju splošnega principa enakosti trgovskega dostopa in prilike na tržiščih Orijenta.

Katera pa so bila tržišča, katera je omenil Hay in kakšni so bili interesi, katere je vedno zastopal ta najboljši tip ameriškega državnika? Jasno je, da so bila tržišča, katera je imel on v mislih, v glavnem ona velike, nerazvite Kitajske.

V dobro organiziranih deželah, kojih suverene pravice obstajajo brez ugovora so trgovske prilike na razpolago po celi deželi vsem narodom pod istimi pogoji. Mogoče je najti izjeme v tem zadnjem pogledu, katere je treba pripisovati medsebojnim carinskim dogovorom. Rusijo se istotako lahko navede kot izjemo, ko je, oslABLJENA vsled vojne z Japonsko, bila prisiljena stopiti v trgovsko zvezo z Nemčijo, katera zveza je bila posebno blagodejna za slednjo.

Ponavadi pa je slab ali majhen narod, nahajajoč se v posesti naravnih virov ali strateške važnosti, kojega postave in prostost akcije sta podvržena več ali manj zunanjemu vmešavanju, ponavadi v trgovski prilogi enega ali drugega izmed velikih narodov.

Tako je bila naprimer Japonska skozi kratko dobo, ki je sledila otovorjenju te dežele, podvržena neprimernemu postopanju v zadevah izmenjalnih vrednosti zlata in srebra ter je vsled tega skozi dolgo dobo trpela ponižanja izven-teritorialnosti. Japonska, junaška, organizirana in dozorila, pa se je že pred dolgim časom otresla zadnjega sledu tujega vmešavanja.

Kitajska, globoko intelektualna in marljiva ter še vedno v posesti vseh pritiskov velike, dasiravno zastarele civilizacije; Kitajska, vir, iz katerega so prirele umetnosti, literature in modroslovja iztočnice Azije in nič manj bogata danes kot je bila pred stoletji, ni v stanni postaviti se po robu uplivom modernega sveta, kajti ona je slaba in razorganizirana.

Briga velikih trgovskih narodov je sedaj, kako bi mogli na najboljši način izrabiti ta položaj.

Mi iz Združenih držav imamo slično brigo, vendar pa se razlikujemo od ostalih sil z ozirom na naše trgovske in politične odnose s Kitajsko. Soglasno z zgodovino smo vedno pravično postopali s tem narodom ter nismo nikdar neprimerno izrabili njega slabosti.

Naši trgovski odnosi s Kitajsko segajo nazaj nekako 125 let, oni z Japonsko pa komaj 60 let. V normalnih časih je bila naša trgovina z Japonsko še enkrat tako velika kot ona s Kitajsko. Razlika med obema je vedno rasla, kajti naši eksporti v Kitajsko so stalno padali od leta 1907, dočim so se oni na Japonsko stalno večali.

Eno pojasnilo zato dejstvo je najti v sredstvih, potom katerih vršimo svojo eksportno trgovino. Pri uspešni prodaji naših izdelkov in produktov se ponavadi poslužujemo dežel z visoko razvito industrijsko organizacijo. Velik del izvoza izdelanih predmetov je posledica nikalih posebnih naporov od strani naših eksporterjev.

Številni naših izdelovalcev so odvisni glede prodaje svojih izdelkov od tujih agencij, nad katerimi izvajajo kaj malo ali pa sploh nobene kontrole ter tudi od svetovnih razmer, glede katerih so kaj malo informirani. Na Kitajskem in v drugih deželah, ki so bogate v poljedelskem oziru ali pa v posesti surovin, katerih potrebujejo industrijski narodi, se pretvarjajo trgovska tekmovanja posameznih trdkih pogosto v tekmovanja med trgovskimi narodi samimi.

Kaka angleška trdka ima lahko na prodaj kompletno vrsto ameriških izdelkov v Londonu, vendar pa je manj vrjetno, da bo vršila isti posel na isti način tudi v Sanghaju. Naši bomo v skoro vsakem slučaju, da bodo inozemske trgovske hiše vedno raje prodajale blago svojih lastnih rojakov na takih inozemskih tržiščih.

Iz predločenega sledi, da je treba v namenu, da se doseže najboljši rezultat, pri trgovskem stiku s Kitajsko ter razvoju tržišče te dežele za ameriško blago, uporabiti metode in sredstva, ki so bistveno ameriška. Naše rojake je treba imenovati krajevnim agentom kjerkoli mogoče in če je trgovina dosti velika, da se pokrije stroške, naj se ustanovi prodajne urade s podružnicami z ozirom na glavne eksportne predmete.

Dve najbolj uspešni trgovski podjetji na Kitajskem sta last Amerikancev. Eno teh podjetij dobavlja razsvetljevalni petrolej, drugo pa predmet razkošja ali potrebe, kot pač kdo sodi cigarete. Cena ene cigarete je le majhen del centa, ter je vsled tega cigareta dostopna za vsakega človeka. Ta zadnja trgovina je dosegla svoje uspeh potom stalnega in obširnega agitiranja po obširnem ozemlju in potom ustanovitve večjega števila tvornic.

Ti dve podjetji sta monumentalni, to je z ozirom na organizacijo, inicijativo, prodajo in opremo ter sta brez tekmecev v prodaji na drobno na kitajskem trgu. Zgodovina teh zavodov ter par drugih ameriških podjetij na Kitajskem nudi dokaz, da še vedno živi podjetni duh ameriških trgovcev iz pričetka devetnajstega stoletja.

Druga stran slike pa je, da primanjkuje ameriških trdk, ki bi imele duha in podjetnost podjetij, ki širijo dandanes tradicije naše prvotne trgovine z Daljnim istokom. Ameriške ladje so bile prav tako številne kot one drugih narodov v kitajskih vodah pred sto in več leti in ameriški izdelki so si nekoč delili tržišča z izdelki, izgovljenimi v Angliji.

Statistike mednarodne trgovine so v glavnem zanimive in dragocene, ker nudijo sredstva primerjanja trgovine različnih dežel ter kažejo njih odnosni uspeh na inozemskih tržiščih. Statistike svetovne trgovske izmenjave, izražene v težah ter njihov odgovarjajočih vrednosti v denarju, pa ne pripovedujejo še cele povesti.

Opaziti je namreč izmenjavo stvari, katerih ni najti v statistikah in ki v najvišji meri ugodno uplivajo na izmenjavo produktov in izdelkov med narodi. V mislih imamo eksport kapitala, ljudi in strokovne izurjenosti. Tržišča dežel, ko jih naravni viri čakajo razvoja, je lahko mogoče uspešno izrabiti s pomočjo teh sredstev.

Anglija ni varčevala s svojim kapitalom ali ženiem pri zgraditvi drugih narodov ter je tem potom postala sama velika. Skozi več kot eno stoletje so njeni najboljši možje, odhajali, da kolonizirajo prekomorske dežele ter se nastanijo v velikih sredstvih trgovine in v velikih pionirskih ozemljih.

Nemčija je prišla takoj za Anglijo pri uporabi kapitala v tujih deželah, ponavadi izposojenega ter pri izseljevanju strokovno izurjenih rojakov.

Uporabljalo se je različne dvomljive metode, kojih namen je bilo

POSLEDICE POTRESA V HEMET, CAL.

WHAT THE EARTHQUAKE DID IN HEMET, CALIFORNIA

CENTRAL NEWS

Se nikdar ni vladala tako velika potreba z ozirom na bistroume in previdne državnike ter z ozirom na prosvitljeno javno vednost glede svetovne politike kot v sedanji krizi naše dežele. Dokler ne bo naš narod varen misliti v mednarodnem smislu, se bo ameriške interese večkrat potisnilo na stran za domnevane večje pridobitve v kaki drugi in manj materialni smeri. Razventega pa bi moralo obstajati. — poleg širšega javnega zanimanja za mednarodne zadeve, — tesnejše sodelovanje med našimi administratorji in narodom ali vsaj onimi med našimi državljani, ki so strokovnjaki v teh zadevah.

Vsled tega ni preveč zahtevati, naj se naši trgovci posvetijo studiju svetovne politike in svetovne ekonomije v namenu, da si pridobijo zdrava naziranja glede vseh vprašanj, notarnjih in zunanjih, ki uplivajo na naše interese v inozemstvu. V naslednjem mora delo spoznati, v kako neprizadevanem obsegu je njega dobiti odvisev od stalnega in trajnega odtakanja vseh produktov njega naporov, kar je mogoče zagotoviti le potom razširne zunanje trgovine. Konečno pa naj bi vlada Združenih držav, sledeča vzgladu vseh drugih velikih trgovskih narodov, radovoljno pritegnila one svojih državljanov, ki so vsled njih posebnega znanja in izkušenj usposobljeni dajati nasvete izvedencev glede kompliciranih vprašanj, tikajočih se našega mednarodnega razmerja.

Priznanje Poljske.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on May 4, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Rim, Italija, 1. maja. — Vati. — Peročilo pravi, da je treba, ker kar namerava priznati politično je bila ruska oblast na Poljformacijo Poljske pod nemško skem odpravljena, poslati tja pa-nadvlado ter bo odposlan kot apo-peževnega zastopnika, ki bo v krat-stolski delegat Mgr. Ratti. — kem odpotoval na svoje mesto.

OPOLNOČI

bo priložnost za nakup Liberty Bonda

MINILA

Ako daste danes vladi svojo podporo, ji s tem daste priliko, da vas bo jutri ščitila.

Kupite danes svoje Liberty Bonde!

Liberty Loan Committee
Second Federal Reserve District
120 Broadway New York.

To je eden izmed mnogih oglasov, katere je prispevala Liberty Loan družba trgovskih bank in trustnih družb v mestu New York.

Dobra straža.

Sosed prijatelju: "Zakaj pa ne greš po noči nikdar ven brez tvoje žene?"

Prijatelj: "Veš, sedaj je zelo nevarno hoditi po noči po mestu. Ako pa imam seboj svojo staro sem popolnoma varen; saj si jo že videl!"

Najbolj varnostno orodje na svetu "Vojni Atlas", najvelič slovenski človek v Zbirki Atlasov.

Vojni Atlas.

Izšel je najpopolnejši Vojni Atlas, ki vsebuje zelo natančno razvidne raznovrstne mape v velikosti 20x27, kakor zapadno fronto, Evropo, Malo Azijo, celi svet z vodnimi črtami, evropsko vodovje označeno z blokadami, Zedinjene države z vojaškimi vežbališči in kampami ter zastave Zaveznih držav.

Naše rojake bo gotovo najbolj zanimal zemljevid italijanske fronte na katerem so s pravimi slovenskimi imeni označeni vsi kraji, kjer se je vršila tako strahovita bitka. Na karti so označena vsa mesta in skoraj vse slovenske vasi, ležeče zapado od Ljubljane.

Vse je slikano v barvah. Cena je le 30 centov, dokler zaloga ne pade.

Slovenska-Hrvatska Zveza

v Združenih Državah Ameriških in Canadi.

Ustanovljena 1. januar-
ia 1903 v Calumet,
Michigan.Inkorporirana 11. junija
1906 v državi Mich.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: FRANK GREGORICH, Box 29, Dodgeville, Mich.
Podpredsednik: GEORGE KOTZE, 115 Grant Avenue, Eveleth, Minn.
Prvi tajnik: ANTON GESHEL, Borgo Block, Calumet, Mich.
Zapisnikar: MATHIAS OZANICH, Seventh Street, Calumet, Mich.
Blagajnik: VINCENT ARBANAS, First National Bank, Calumet, Mich.

NADZORNI ODBOR:

I. nadzornik: ANTON GERZIN, Eveleth, Minn.
II. nadzornik: JOHN B. MALNAR, Calumet, Mich.
III. nadzornik: PAUL SHALTZ, 239 Seventh St., Calumet, Mich.

POROTNI ODBOR:

I. porotnik: MATH. ZGONC, Box 423 Ely, Minn.
II. porotnik: VILJEM MIHELIC, Calumet, Mich.
III. porotnik: FRANK LEVSTIK, Box 103, Aurora, Minn.

POMOŽNI ODBOR:

JOHN KAMBICH, 417 Osceola St., Laurium, Mich.
LUKAS STEFANEK, Calumet, Mich.
MARKO JOTICH, Calumet, Mich.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. JOHN S. STEFANEK, 268 1/2 First Avenue, Milwaukee, Wis.

ODVETNIK:

ANTHONY LUCAS, Calumet, Mich.

Opomba.—Vsa dopisovanja, kakor tudi spremembe članov in članic naj se pošiljajo na glavna tajnika: Anton Geschel, Slovene Croatian Union, Borgo Block, 5th St., Calumet, Mich.
Denarne pošiljke naj se pošiljajo na blagajnika: Vincent Arbanas, First National Bank, Calumet, Mich.
Prošnje za novo pristopile članice in članice naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika: John S. Stefane, 268 1/2 First Ave., Milwaukee, Wis.
Vse pritožbe naj se pošiljajo na predsednika porotnega odbora: Math. Zgonc, Box 423, Ely, Minn.

Uradno glasilo: GLAS NARODA.

IZ GLAVNEGA URADA SLOVENSKO-HRVATSKE ZVEZE.

Deseto glavno zborovanje se prične dne 19. avgusta tega leta v mestu Eveleth, država Minnesota.

Poleg pravil in sklepa glavnega odbora se morajo delegatje voliti v mesecu maju, in naznanjeni biti na glavni urad Zveze najpozneje do ali dne 15. junija 1918.

Na isti seji se volijo tudi namestniki. Torej vsakemu delegatu se mora voliti namestnik. Pravilno izvoljeni namestniki prevzema mesto delegata v vsakem slučaju, ako se je delegatu najsibode iz kakršnegakoli vzroka nemogoče udeležiti konvencije, ter isti postane pravomočni zastopnik društva, z vsemi pravicami in dolžnostmi.

Ker niso pravila zadosti jasna glede pokritja stroškov, katere bodo imeli delegati za čas zborovanja, se je zadeva dalj časa pretresala na seji glavnega odbora. Konečno je prišlo do zaključka, da se v tem oziru ravna kakor na prejšnji konvenciji. Torej stroške za vožnjo plačajo društva delegatom za prihodnje zborovanje. Za izgubo časa, dnevnice se bode pa plačalo iz zvezine blagajne kakor bode določila konvencija.

Za pokritje stroškov konvencije bode razpisan poseben doklad 50c. v mesecu maju na vsacega člana Zveze. Omenjeni doklad mora plačati vsak član in članica brez izjeme z rednim ascesmentom v mesecu maju, neglede na koliko je zavarovan.

Od zadnje konvencije so se razmere zelo izpremenile. Stroški Zveze napram veliki dragini so se skoraj podvojile. Glavni odbor je to zelo premišljeno zasledoval tako, da kljub temu vendar ni zahtevalo niti enega posebnega doklada. Zaraditega se upa, da ne bo tudi temu dokladu prigovora od strani članstva.

Onemogli člani, kateri želijo predložiti konvenciji kako prošnjo za kako izredno podporo, se tem potom opominjajo, da se strogo ravnajo po pravilih v tem oziru. Vsak naj čita pravila, točka 113, in se drži natančno iste, kajti prošnje, katere ne bodo narejene v smislu pravil, se ne bodo upoštevale.

Po zadnjem glavnem zborovanju je prišlo več protestov od strani članstva na glavni urad Zveze, proti raznim sklepom zadnje konvencije. Torej zdaj je zopet čas za ukrepanje, vsak član lahko izrazi svoje mnenje v glasilu, ali pri društvu kaj bi bilo po njegovem mnenju za dobrobit organizacije. Zaradi tega so prošni vsi, kateri imajo na sren ali v mislih kakšno spremembo, da iste objavijo v glasilu, kajti s tem se da prilagoditi in čas delegatom in članstvu, da se lahko nasvet dobro pretrese, ali je isti za dobrobit organizacije ali ne. Doba za razne nasvete konvenciji in razna ukrepanja v glasilu je določena od dne prvega maja do dne prvega avgusta, to je polne tri mesece. Hrvatski dopisovalci lahko pišejo v hrvatskem glasilu, slovenski pa v slovenskem. Vsak dopisovalec se opominja, da si dobro prebere pravila in o točka 114, predno piše v glasilu. Anton Geschel, gl. tajnik.

Reformacija in socialni boji slov.
kmetov

VI.

Na Slovenskem so bili kmetijski upori (leta 1503., 1512., 1514.—1516. itd.) v zvezi z velikim gibanjem podložnega kmetstva v tedanji srednji Evropi. Raztezalo se je to gibanje po sosednji Nemčiji in je gnalo svoje visoke valove do hrvaške granice. Pritisk na podložnika je bil v naših krajih še mnogo hujši kakor pa gori na severu.

Temu se je pri nas pridruževala še neprestana in neznosna nevarnost turškega razbojništva, ki je imelo svoje glavno taborišče v bližnji Bosni in pa — kulturna zastopnost.

Mesta v južnih avstrijskih provincijah so bila v neznanem razvoju, in zaradi tega je zelo pomanjkljivi in neurejeni davčni sistem z vso silo pritiskal na kmetijski stan. Zakaj predvsem je plačevalo davke skoraj izključno veleposestniki in pa samostani. — Skoraj edino bogastvo veleposestnikov in prelato pa so bili — podložni kmetje. Ti so bili takorekoč temelj tedanje družabne organizacije. Na tem temelju je v bistvu slonelo vse: vse je raslo iz njega.

Pokorno je moral nositi kmet bremena, ki jih je bilo vedno več. Zakaj vsako novo državno in deželno breme se je prevažilo na kmeta. In tudi graščak ali pa samostan je zahteval vedno več: strah po bogastvu je bil vedno

SLIKA NAM KAZE NOTRANJOST BOLNICE, KAMOR JE PADLA NEMŠKA GRANATA.

srditejša. Godilo se je, kakor se godi dandanes na pr. z direktnimi davki. Podjetnik, veliki trgovec itd. plača direktni davek pri davčnem uradu. Faktično pa plača ta davek delavec, uslužbenec, konsument itd.

Približno tako, samo bolj priprosto in surovejšo, je bilo tedanje posredovanje med kmetom in državo, odnosno deželo. Posredovalec je bil zemljiški gospodar, ki je združeval v sebi s to lastnostjo tudi moč — eksekutorja. Naravno je, da je ta pritisk rodil odpor, s prva samo ponižno željo po osvoboditvi in neodvisnosti.

Tako se je zgodilo, da je bil tedanje dobe najrevolucionarnejši element — kmet. Bil je v tem oziru kot družabni reformator predhodnik meščana (velika francoska revolucija).

Nepotrebno bi bilo dokazovanje, da je bila zavednost tega srednjeveškega proletariata zelo skromna. Njegovo duševno obzorje se je večinoma končavalo pri meji — graščinskega posestva. Dobro se to kaže v onih malih uporih, ki so ostali omejeni le na domači grad in domačega gospodarja. Treba je bilo desetletij, da se je v teh malih uporih razvilo duševno obzorje nezadovoljnih in da se je končno izpoznal sistem, ki je zakrivil socialno bedo in siromaštvo.

Kmetijski upori, ki so ostali le lokalnega pomena, so se pričeli pri nas že zgodaj. Tako nam razkida zgodovina, da je že leta 1476. začelo opasno vreti med podložnimi kmeti na Koroškem. Naglo se je širilo gibanje.

Kot glavni vzrok se navaja, da gospoda kar nič ni storila za kmetovo obrambo ob turških napadih. Ona se je zaprla v svoje utrjene gradove in prepustila svoje podložnike usodi. Ko so deželni stanovi naložili občni davk, so se najprej uprli Ziljčanje. Že dve leti pozneje zgrabijo kmetje za orožje. Niso bili agresivni, le braniti so se hoteli. Tako so zatrjevali. Starih časov so se zazeleli in so zato zahtevali, da bodo sami razsojali prepire med družbeniki, zakaj gospoda je — krivična.

Tudi župnike so hoteli sami nastavljalati in odstavljati. V tej zadnji zahtevi se že kaže vpliv — verske reformacije.

Kakor že povedano, je zavladala tedaj v cerkveni upravi velika, brezprimerna korupcija. Zvečine se je morala vsaka boljša fara kupiti. Zgodilo se je tedaj, da marsikak župnik svoje župnije nikdar videl ni, temveč je vlekel samo njene dohodke. Za duševno in religijsko življenje svojih župljanov se seveda tak odsotni župnik ni brigal; saj dostikrat ni umel niti narodovega jezika.

Med slovenskim ljudstvom so mnogokrat bivali nemški in laški duhovniki, ki jih kmet ni maral. Zaraditega so kmetje zahtevali, da se njim prepusti in izroči oblast nad župnijami, da jih podele onemu, ki jih je vreden in je ugleden duhovnik. Tudi so kmetje zahtevali, da duhovniki priporočajo njihovo kmetško zvezo z lece. Razmere so bile torej bistveno drugačne, kakor so danes.

Pri Beljaku so imeli kmetje svoj prvi in zelo burni zbor. Zanimivo in za njihovo nezavednost značilno pa je bilo dejstvo, da so vabili k pristopu v svojo uporno zvezo tudi — plemstvo, torej stan, proti kateremu je bilo njihovo gibanje namenjeno v prvi vrsti. Večjih posledic to gibanje seve ni imelo. Končalo se je, ko se je nenadno izvršil hud turški napad.

PROTI VLADNIM ŽELEZNICAM

Howard Hamlin piše v 'Leslie': Naši železniški uslužbeni, ki so delali za privatne korporacije, so odgovorni za vse izjabe in nove ideje v opremljenosti in obratovanju, katere so dovedle transportacijsko industrijo do sedanje točke razvoja. Vladno lastovane železnice niso dale nikdar svetu nekaj novega ali koristnega. Duh, ki je popolnoma različen, je omogočil Ameriki razviti največjo obratno uspešnost in to kljub nižjim tovarnim pristojbinam ter nižji kapitalizaciji za milijardo.

Za to dejstvo je najti več pojasnil. Veliko odtehta brez dvoma zavest, da je treba staviti zmoglost in stvarno proti političnem 'pulu'. Organizirano delo v preteklosti ni rado odobrilo izumitev, s katerimi se je štedilo z delom, kajti s tem se je zmanjšalo število ljudi zaposlenih v dolžni industriji. Da je bila njega logika napačna, ni

imelo nobenega učinka na njega stališče.

Drugačna pa je stvar z vladno lastovanimi industrijami. Izumitve glede varčevanja z delom le slabo napredujejo. Ali bi bile zračne zavore še vedno redkost, ne pa splošna prikazen na ameriških železnicih, če bi bile železnice v rokah vlade v času, ko je prišel ta izum na dan? Ali bi organizacije železničarjev nasprotovala uvedbi te zavore, ker bi ne bilo več treba toliko nje članov za varno gibanje vlakov?

Previdne gospodinj

Imajo doma vedno eno steklenico

Dr. Richterjeva

PAIN-EXPELLER

Zanesljivo sredstvo za viranje pri revmatizmu

bolezni, prehladu, zavetjenju itd.

Jedino prvi s varstvom znano zdravilo

K. A. Richter, v lekarnah in zdravstvenih

F. A. Richter & Co.

74-86 Washington Street, New York, N. Y.

Gavro Princip

True translation filed with the post master at New York, N. Y. on May 4, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Umor avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegove morganatične soproge vojvodinje Hohenburg v Sarajevu glavnemu mestu Bosne, dne 28. junija 1914, ki ga je izvršil ravnokar zamrl Gavro Princip, so porabili plemiški militaristi kot pretevo za svetovno vojno, ki je imela za posledico brezprimerno veliko smrti, razdejavanja, bolezni in človeškega gorja vsake vrste.

Nadvojvode so se svarilo, naj ne gre v Sarajevo in to radi slabega razpoloženja južnih Slovanov proti avstrijski cesarski družini, a on je trdovratno vstrajal na tem, da obišče glavno mesto dežele, ki je pripadala dvojni monarhiji edinele vsled sile močnejšega in vsled ropa.

Prebivalci Bosne so istega plemena ter govore isti jezik kot Srbi. Združiti se hočejo narodnostno s Srbijo. Tako Bošnjaki kot Srbi so se vdeležili zarote in Princip je pozneje priznal, da se je dobilo bombe in revolverje iz srbskega

arzenala v Kragujevac, brez vednosti kake višje srbske avtoritete.

Zgodaj na dan umora je neki Gabrinović, eden izmed zarotnikov, vrzel bombo proti avtomobilu nadvojvode. Bomba je ranila šest oseb. Član spremstva nadvojvode so nato prosili slednjega, naj opusti svojo nameravano vožnjo po mestu, a on jih ni hotel poslušati.

Nekaj časa pozneje je Princip, ki je bil sin nekega sarajevskega hotelirja, ustrelil proti vozu nadvojvode z revolverjem, nabasanim z eksplozivnimi kroglicami ter smrti. No ranil nadvojvodo in njega ženo. Po činu se je nameraval zastrupiti, a se ga je prijel še predno je mogel izvršiti samomor.

Pozneje se je izvedelo, da je imela kraljevska dvojica malo prilike pri živu iz Sarajeva. Morilec so bili razpostavljeni na različnih točkah in dve bombi z urami se je našlo pod mizami, kjer se je hotelo servirati obed nadvojvodi in soprogi.

Dne 23. julija je nato Avstro-Ogrska izročila Srbiji svoj ultimatum, v katerem je zahtevala pravico, da preiskuje ta umor po celici Srbiji s pomočjo avstrijskih in radnikov ter stavila še druge ostre zahteve. Ta ultimatum, kot se je pred kratkim dokazalo, se je pred kratkim dokazalo, se je predložilo Berlinu v odobrenje stranki.

Izvrstno zdravilo za želodec.

Pri zdravljenju želodca se potrebuje zdravilo, ki ne ukapi le elega sistema, ampak, ki tudi uravnava ves prebavni aparat. Stari ljudje posebno potrebujejo tako toniko. Ako nimate teka, če ste zaprti, če je jezik grampov, če imate slab okus v ustih ali pa če ne prebavate dobro, potem vam bo

Severov

Želodčni grenčec

(Severa's Stomach Bitters) izvrstno pomagat. Kmalu boste čutili bolje, imeli boste boljši tek, zaprtje bo prešlo, prebava se uredi in v splošnem bo ukrepčan ves prebavni sistem.

Posebno priporočljiva je za stare, slabotne in izdelane ljudi in mlo prebavna tonika.

Celo zdravi ljudje bi morali vsaj vsi vzeti to toniko. Vzeti jo je treba pred jedjo.

Naprodaj v lekarnah. Cena 75c. in \$1.50. Ako jo nima slučajno vaš lekarnar, potem mu naročite, da jo za vas naroči. Ako neče tega storiti, potem jo vam pošljemo mi, ako nam pošljete potrebno svoto.

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA.

Vestno zdravilo dela čudeže.

Trinerjeva zdravila uživajo že 30 let nenavadno zaupanje. — In to čisto po pravici, kajti vestnost izdelovalca dobiva zaupanje in poslošenje pri kupcih. Zdjaj je bilo potreba nekoliko zvišati cene. — Mi smo se dolgo časa zoperstavljali naraščanju cen vseh potrebščin in razpošiljanja, toda novi vojni davki so nas prisilili nekoliko zvišati cene. — Vsak prijatelj Trinerjevih zdravil bo izprevidel, da mora tudi lekarnar plačati več, če smo mi prisiljeni plačati več in da se temu na noben način ni mogoče izogniti. — Toda izvrstna kakovost in pristnost Trinerjevih zdravil bo v polni meri zadostila vsakega odjemalca.

TRINER-JEV
ameriški Elixir grenkega vina

ima vsled tega tako izvrstne uspehe, ker povzroča, da izgubi bolezni svoje izvore. Devetdeset odstotkov vseh bolezni ima izvor v želodcu. Trinerjev Ameriški Elixir očisti želodec in odstrani iz črev vse zastale stvari ter strupene substance, ki so izvor uničujočih bacilov, ter uničujejo redno delovanje črev. V Trinerjevem zdravilu ni nobene kemikalije, pač pa samo izvrstna grenka zdravilna zelišča in rdeče vino. Pri zaprtju, neprebavi, glavobolu, migreni, nervoznosti, splošni oslabelosti ter pri posebnih želodčnih slabostih, pri premeni življenja žensk ali pri majhnarjih in drugih delavcih, ki vdihavajo pline, se bo vsakdo lahko prepričal o učinkoviti vrednosti tega zdravila.

V vseh lekarnah.

TRINERJEV LINIMENT

prodre vedno v pravi sedež bolezni in vsled tega je pri revmatizmu, nevralgiji, revmatičnih boleznih, okorelosti udov itd. njegova pomoč hitra in uspešna. Nadalje je tudi izvrstno sredstvo proti izvinjenju, napetosti, oteklina in po vdrgavanju mišice, po kopeli nog odstrani vso utrujenost. V vseh lekarnah.

TRINER-JEV ANTIPURIN je zelo uspešno in pomirjujoče anti-septično sredstvo za splošno notranjo uporabo. Uporablja se za grgljanje, izpiranje ust, izpiranje ran, uljes itd. V vseh lekarnah.

Zadnja najvišja odlikovanja podeljena Trinerjevim zdravilom na mednarodnih razstavah: Zlata Svetinja — San Francisco 1915, Grand Prix — Panama 1916.

JOSEPH TRINER,
Manufacturing Chemist,

1333--1343 SO. ASHLAND AVE.,

CHICAGO, ILL.

ZAKRUHOM

POVEST.

Poljski spisal H. Sienkiewicz.

(Nadaljevanje.)

"Nočem, oče, nočem!" je zaklicala Marija. "Kaj se vi Boga ne bojite? Oče, moj dragi, zlati oče! Usmilite se me! Kaj sem vam storila? Saj nisem toževala o svoji revščini, saj sem voljno trpela z vami glad in zimo... Oče!"

Njegovo dihanje je postalo hitrejše, roke so se stisnile kakor klešče, ona pa se je branila smrti čedalje strastneje.

"Usmilite se, milost, milost! Saj sem vaš otrok, sem nesrečna, bolna, ki itak dolgo ne bom na svetu. Vse me boli. Jaz se bojim!"

Tako je se je poprijemala njegove suknje in nežno pritiskala ustnice na te roke, ki so jo pahale v propast. Toda, zdela se je, da ga je še bolj izpodbadala. Njegov mir je prešel v blaznost; začel je rohneti in hripati. Včasih je nastalo med njima tiho, in ako bi bil kdo stal na bregu, čul bi bil samo glasno dihanje, drgetanje in skripanje desk. Noč je bila globoka, temna in pomolna; ni bilo priti od nikoder, kajti tu pri kraju pristajajo se celo podnevi mimo delavev ni bilo nikogar.

"Usmiljenje, usmiljenje!" je klicala presunljivo Marija.

V tem hipu jo je z eno roko nasilno potegnil h kraju stavišča, z drugo pa jo počel tolči po glavi, da bi oglušil njen krik. Pa tudi ti kriki niso našli nikjer odneva; samo eden pes je divje zatulil v daljavi.

Deklina je začutila, da oslabuje. Naposled so njene noge zadele na prazno, samo roke so se držale očeta, toda tudi te so se medlele. Khe na pomoč je postajal čedalje tihejši in roke so končno utrgale rob suknje ter Marija je čutila, da leti v propast.

Padši z podlage, se je z rokami vzela za desko in obvisela nad vodo.

Kmet se je sklonil tja doli in — groza povedati! — počel ji roke odtrgovati.

Truma misli, kakor četa viharjočih ptic, ji je preletavala glavo, kakor slike bliskavice: Lipnica, vodnjak, odhod, burja, litanije, beda v New Yorku in končno — o, kaj se ž njo godi! Vidi nekak ogromen brod v polnem protu, na njem trume ljudi in iz te trume se dvoje rok staza proti nji. Za Boga! Jakob sam stoji, Jakob staza roke in nad brodom ter nad Jakobom je Mati Božja, smehljajoča se, v veliki svetlobi. Pri pogledu nanj odniva ona ljudi na bregu: Gospa najsvetejša! Jakob! Jakob!...

Le trenutek se... Naposled povzese oči gori k očetu:

"Oče, tam je Mati Božja, tam je Mati Božja!"

Trenutek se — in te roke, ki so jo poprej porivale v vodo, prijemljejo sedaj njene omedlene dlani ter jo vlečejo z nekako nadčloveško močjo navzgor. Že čuti zopet tla pod nogami, zopet jo objemajo roke: pa to so roke očeta, ne krvnika in glava ji pada na očetove prsi.

Prebudivši se iz omedlevice, je opazila, da leži mirno poleg očeta, in čeprav je bila temna, razbrala je, kako čepi sklonjen nad njo ter kako votlo in žalostno ječanje prihaja iz njegovih prsi.

"Marija", oglasil se je naposled s solzami pretrganim glasom, "odpusti mi, odpusti, moje dete!"

Deklica je poiskala v temi njegovo roko, pritiskala k nji svoje blede ustnice ter zasepetala:

"Oče, naj vam ljubi Jezus tako odpusti, kakor vam jaz odpustim!"

Iz blede jasne zarje je prilezel čez nekoliko časa na obzorje mesec, jasen, velik, poln in v tem se je vnovič zgodilo nekaj čudovitega. Marija je opazila, kako pletajo z meseca celi roji malih angelcev, kakor zlatih čebelic, videla je tudi, kako plavajo v mesecini k nji, mascejo s svojimi perutnicami, se vrte in frfajo ter pevajo z otročjimi glasovi:

"Deklica izmučena, pokoj tebi! Ptice uboga, pokoj tebi! Cvetlice poljna, potrpežljiva in tiha, pokoj bodi tebi!"

Tako prepevaje, stresali so nad njo kofine belih lilij in male srebrne zvončke, ki so zvenčali:

"Sen tebi, deklina! Sen, sen, sen!"

In bilo ji je pri tem tako dobro, jasno in pokojno, da je v resnici zaspala.

Noč je minula in začelo je svitati. Danilo se je. Jambori in dimniki so jeli moleti iz sence ter se nekako približevati; Lovro je klečal pri Mariji, čez katero je bil sklonjen.

Umrla je, si je mislil oče. Njeno šibko telo je ležalo nepremično, se je imela sklopjence, obraz je bil blede kakor belo platno, miren in odreden. Zastonj jo je stresal stari za rame, ni se ganola, niti očesa ni odprla. Lovretu se je sedaj zdela, da bo vsled tega tudi po njem, a ko je položil svoje roke k njenim ustam, je čutil, da se diha. Njegov srce je bilo, četudi slabo, čutil je tudi, da zamore skomčati vsak trenutek. Ako bi se iz te rane megle porodil krasen topel dan, ako bi jo solnce ogrelo, nemara bi se še prebudila, toda drugače težko!

Vodne race so počele krožiti nad njo, kakor bi si bile v skaleh zanj; nekatere so se vsedale na najbližje stebre. Jutranja megla se je polagoma razlekla pred dno zahodnega vetriča; njegova sapa je bila spomladna, topla, polna nežnosti.

Potem je išlo solnce. Njega žarki so padali najprej na strop pomostja, potem se neprestano nižali, da so končno stresali svoje zlate žarke tudi na mrtve lice Maričino. Videlo se je, kakor da je poljubljajo, božajo in grlijo. V tej zarji in v tem venecu jasnih las, razmršenih po nočni borbi, je bilo njeno obličje skoro angeljsko in v resnici, Marija je bila za svoje muke in svoja trpljenja že pravi angelj.

Lopi, rumeni dan je vstajal iz vode, solnce je gredo neprestano toplejšje, veter vel pomilovalno nad dekletom in race, krožeče v ozračju, so kričale, kakor bi jo hotele prebuditi. Lovro je sleklet svojo suknjo, pokril Mariji noge in nadejal se mu je jela povračati v sree.

Odrevenela zaslavla barva se je gubila polagoma raz njenega lica, obličje je polahkoma rdelo, zasmejljala se je enkrat, dvakrat in naposled odprla oči.

Tacaj se pokleknil stari kmet na pomostju, povzdignil svoje oči k nebu in solze so mu tekale v dveh potokih po zagorelem licu.

Zacutil je tedaj za vselej, da mu je to dete zenica njegovega očesa in duša njegove duše, svetilce nad vse ljubljeno.

Marija pa se ni zgolj prebudila, nego vzbudila se še mnogo zdravjša in svežejša, nego je bila večraj. Čisti zrak in pristajji ji je bil zdravjejši, nego oni otrovni v izbi, iz katere so ju pognali. Prihajala je zopet k življenju, ker usledi se na deske, je dejala:

"Oče, lačna sem močno!"

"Pojdi, hčerka, z menoj k vodi, znabiti tam najdeva kaj", je rekel stari.

Vstala je brez velikega truda in šla sta. Toda ta dan bi imel biti v njej usodepolnem življenju nekaka izjema, kajti komaj sta ušla nekoliko korakov, zagledala sta blizu sebe na pomostju zavrt in med dvoje desk vtaknjen roba, v katerem sta rasla meso in nega kruha in osoljenega mesa. Dalo se je to morda razjasniti s tem, da je morda kateri delavec, zaposlenih v ladjetesalnici, shranil si večerj ostanek svoje južine. Tamošnji delavec infajo to navedo, toda Lovro in Marija sta si to drugače razjasnila. Kdo je položil tja ta živež? Po njej mnenju gotovo ta, ki skrbi za vsako evelico, za vsako ptico, za vsakega čvrčaka in mravljičca na polju — Bog!

Pomolila sta očenaš, se najela, četudi ni bilo mnogo, ter šla k vodi in naprej k glavnemu pristanišču. Tukaj sta pridobila novih močij. Dospela sta k carinarnici, sta se obrnila v smeri k Water cesti in Broadwayu. K temu sta potrebovala nekoliko ur počitka, ker je bila pot dolga. Potuje sta posejela na deske ali na prazne ladij, žeta in vzameta, pa ko sta rekla, ma kam, pa Mariji se je videlo, da končno vendar le prideta v mesto.

Na poti sta srečala mnogo tovornih vozov, namenjenih k pristaji. Na Water cesti je vladalo živo gibanje. Iz odpirajočih se hiš so prihajali ljudje, abirajoči se za svojimi opravki. Pri enih takih vratih se je prikajal visok, osivel in brkast gospod z matim klobučkom. Prišedši ven, ogledal se je nanju in na njuno nošajo, zavihal si brke in bilo je videti, da se je njegovo obličje napolnilo z nekakim začudenjem; pa je jel pogledovati ju še skrbljivše in ljubeznivo se jima nasmehevati.

Cloveško obličje, ljubeznivo se jima nasmehljajoče, to je bil zakon v New Yorku čudež, nekaka čarobnost, vsled česar sta bila oba ne malo osupnjena.

V tem času pa se je oni osivel gospod k njima približal ter ju vprašal v najčistejši poljski:

"Odkod pa sta, človeka božja, odkod?"

Kakor bi bil grom v nju udaril. Kmet, namesto da bi odgovoril, je obledel kakor stena, zadrgetal, ne verujoč ni svojim očem, niti svojim usesom. Marija, ki se je prva spametovala, je pala staremu gospodu k nogam, objemala jih z rokami, govoreč:

"Od Poznanja sva, častiti gospod! Od Poznanja!"

"A kaj delata tukaj?"

"V bedi, gladi in groznem trpljenju tu živiva, dragi gospod!"

Mariji je zmanjkalo glasu in tudi Lovro je že pal k nogam starega gospoda ter počel poljubljati rob njegove suknje, katere se držeč je menil, da drži kos neba v svoji roki.

To je gospod, sam svoj gospod, ta jima ne da od gladi umreti, ta ju ohrani ter ne dopusti, da bi poginila!

Mladi fantek, ki je stal tu za osivelim gospodom, je napel oči, ljudje so se jeli zastavljati, odprti usta in gledati, kako človek pred človekom kleči ter mu poljublja roge. V Ameriki je to nečuvstvena reč! Toda stari gospod se je počel na zijače jeziti.

"To ni vaš business", jima je dejal angleški, "idite le za svojim businessom (poslom)!"

Potem se je obrnil k Lovretu in Mariji:

"Na ulici ne bomo stali, pojdi ta z menoj!"

Popeljal ju je do najbližje gostilne, in stopivši v posebno stanico, zaprl se z njima in fantom. In ona sta mu začela k nogam padati, kar pa je on, odločno se branec, odbijal:

"Skončajta že ta business, tenepotrebne poklone. Mi smo vendar iz čnega kraja, otroci ene matere..."

Pri teh besedah ga je začel nadlegovati v oči dim smodke, katero je baš pušil, kajti obrisal si jih je ter vprašal:

"Sta-li lačna?"

"Dva dni že nisva nič jela, razen tega, kar sva danes našla pri vodi."

"Viljem", ukazal je stari gospod fantu, "narochi jima prinesli nekaj jedi!"

Pa je vprašal dalje:

"Kje stanujeta?"

"Nikjer, jasni gospod."

"Kje sta spala?"

"Nad vodo."

"Ali se vaju izgnali iz stanovanja?"

"Izgubili."

"Nimata drugih reči, razen tega, kar je na vama?"

"Nimava."

"Tudi denarjev ne?"

"Ne."

"Kaj bodeta delala?"

"Sama ne znava."

Stari gospod, vprašajoč maglo in nekako osorno, se je naglo obrnil k Mariji:

"Koliko si stara, deklina?"

"O Gospodnji mi bo osemnajst let."

"Ti si pač mnogo izkusila?"

Deklina ni odgovorila, nje odgovor je bil globok poklon.

Starega gospoda je počel dim zopet griziti v oči.

V tem hipu so jima prinesli plava in toplega mesa. Stari gospod ju je povabil, naj si brzo postreže za žeta in vzameta, pa ko sta rekla, da si ne drzneta, je dejal, da sta bodeta. Toda hitro vsaj svoji o-

Iz glavnega stana nemških princev.

Kako se vdeležujejo bitke največji junaki, sinovi kajzerja.

sornosti se je jima dozdeval kot angelj.

Ko sta jela, napolnjevalo ga je to z očividno radostjo. Potem si je dal pripovedovati, kako sta sem došla, kako se jima je godilo in zakaj sta se sem podala. Lovro mu je vse podrobno pripovedoval, ne zatajil ničesar, izpovedajoč se, kakor duhovnu. Gospod se je srčil, ugovarjal mu, in ko je prišel Lovro do tega, kako je hotel Marijo utopiti, je zaklical:

"Jaz bi te iz kože odril!"

Potem se je obrnil k Mariji:

"Pojdi sem, deklina!"

Ko se je ona približala, prijel jo je z obema rokama za glavo ter jo poljubil v čelo.

Nato se je za trenutek zamislil in potem rekel:

"Najhujše je zdaj za vaju mnilo. Tukaj je dober kraj, toda človek se mora znati z njim okoristiti!"

Lovro je izvalil nanj oči; ta redki in modri gospod je imenoval Ameriko "dober kraj".

"Da, da, prijatelj", je rekel, opazivši Lovretovo začudenje, "dober kraj! Ko sem semkaj prišel, nisem imel nič in sedaj imam vendar kos vsakdanjega kruha. Toda vi, ki ste kmetje, imeli bi obdelovati polje in ne klatiti se po svetu. Ako vi odtod oddidete, kdo pa tam ostane? Tu ste za nič — semkaj priti je lahko, a povrniti se, težavno."

Pomolčal je za trenutek in kot sam zase dodal:

"Strideset let sem že tukaj in ni čuda, da sem na domovino nekoliko pozabil. Toga toga se me vendar včasih polastuje — kaj? Viljem mora iti enkrat tjakaj pogledat, da bo videl, kje se je njegov oče rodil... To je moj sin", je pravil, pokazovaje na fanta. —

"Viljem, pripelješ mi sem grudo zemlje, da mi jo stavite v rakvi pod glavo."

"Yes, Father", odgovoril je fante angleški.

"In na prsa, Viljem, na prsa."

"Yes, Father!"

Starega gospoda je jel pri teh besedah dim tako močno grizti v oči, da so se mu zenice kakor steklo zalesketale.

Potem se je začel srditi:

"Moj fante razume poljski, pa govori raje angleški. To mora že tako biti. Kar tu-sem pade, to je za prejšnjo domaćijo izgubljeno. Viljem! Idi in reči sestri, da bomo imeli danes pri obedu in na noč goste."

Dečko je urno poskočil. Stari gospod se je zamislil in dolgo molčal; potem je začel vnovič govo-

rifi, kakor sam k sebi:

"Ko bi ju poslal nazaj, stalo bi to mnogo in — kam bi se obrnila? Proda la sta, kar sta imela; šla bi beračti. Ako dam deklino v službo, Bog ve, kaj bi se z njo zgodilo? Ker sta že tukaj, bo se jima treba poprijeti dela. Ako ju pošljem v kakšno naselbino, omoži se deklina na mah. Ko si potem omoženi nekoliko opomorejo ter se hočejo vrniti, vzamejo tudi starega s seboj."

Po tem predmisljevanju se je obrnil naravnost k Lovretu:

"Ali ste že slišali o tukajšnjih poljskih naselbinah?"

"Nisem, častiti gospod."

"Ljudje! Zakaj ste se sem podali? Za Boga! Zakaj bi potem ne poginjali? V Chicagu je vama podobnih ljudi blizu dvajset tisoč, v Milwaukee ravno toliko, v Detroitu malo, v Buffalu tudi malo. Ti delajo po tovarnah, toda kmet

se najbolje prilaga za polje. Da bi vaju poslal v Radomo, v Illinois! Tam je za zemljišče že trda. V Nebraska ustanovljajo nekak Novi Poznanj — pa tja je zopet daleč. Vožnja po železnici tja mnogo stoji. K Gospoj Mariji v Texasu je tudi daleč. Do Borovine bi bilo najbolje in to tembolj, ker vama zamorem dati vozne listke zastonj in kar vama dam na roko, to bodeta imela za gospodarstvo."

Stari gospod se je zamislil še globlje.

"Poslušaj, stari", je rekel naglo, "v Arkansasu ustanovljajo ravnokar novo naselbino Borovino. To je krasna pokrajina in topla ter še skoraj pusta. Tam dobita od vlade zastonj 160 akrov hoste in tudi nekaj za nagrado od železniške družbe, razumeš? Dam ti nekaj za gospodarstvo in listke za vožnjo, ker to zamoram. Z ženoj."

Njegov glas je postal tu nenavadno mehak.

"Poslušaj, dete", je rekel Mariji, "tukaj imaš anjo karto, shrani jo sveto! Če pride nate beda in postaneš-li zapuščenca, brez varstva na svetu, poišči me. Ti si revno, a dobro dekle. Ko bi umrl, Viljem se zate pobrine. Karte ne izgubi! In sedaj pojdi ta z menoj."

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Vaše zdravje

zahteva snaznost in natančno ravnanje pri vseh zdravniških predpisih in nasvetih. Da vam bo mogoče odstraniti marsikako bolečino, ki preži od vseh strani na vas kot hud sovražnik, bodite vsled tega vedno pripravljeni. Imejte vedno pri rokah

Severa's Antiseptol.

To je izvrstno higijenično in antiseptično sredstvo, ki naj bi se rabilo sleherni dan pri izpiranju ust, pri grgljanju, pri izpiranju ušes, nosa, ali pri antiseptičnem izpiranju ran in oči. To zdravilo vam hladi in leži bolester dele in srbeče izpahke. Navodila so označena na zavitku. Cena 35c. Na prodaj v vseh lekarnah.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Kanal v Zeebrugge je zablokiran.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on May 4, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

London, Anglija, 2. maja. — Dognano je, kakor pravi neka vplivna mornariška oseba, da je vhod v kanal Zeebrugge še vedno zablokiran.

Dasiravno si Nemci na vso moč prizadevajo oviro odstraniti, vendar pri tem delu niso imeli še ni kakega uspeha.

Rumunski prostovoljci.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on May 4, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Pariz, Francija, 2. maja. — 18 tisoč rumunskih prostovoljcev, katere so Italijani vjeli, ko so se borili na avstrijski strani, je prošlo za dovoljenje, da gredo na fronto proti Avstriji. Tej prošnji se je ugodilo in organiziranje teh čet je že v teku.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Matija Rant, Saginaw, Mich. — Na tem mestu izjavljamo, da Vasa žena ni v nikaki zvezi z dopisom iz Saginaw, Mich.

leznico potujeta do mesta Little Rock, potem bo treba potovati z vozom. Tama se kočii snideta tudi z drugimi, kateri pojdejo z vama. V ostalem dam vama s seboj karto. Hočem vama pomagati, ker sem vajuin brat, toda tvoje hčerke mi je stokrat bolj žal, nego tebe, razumeš! Zahvalita Boga, da sta me srečala."

Njegov glas je postal tu nenavadno mehak.

"Poslušaj, dete", je rekel Mariji, "tukaj imaš anjo karto, shrani jo sveto! Če pride nate beda in postaneš-li zapuščenca, brez varstva na svetu, poišči me. Ti si revno, a dobro dekle. Ko bi umrl, Viljem se zate pobrine. Karte ne izgubi! In sedaj pojdi ta z menoj."

W.S.S.
WAR SAVINGS STAMPS
ISSUED BY THE
UNITED STATES
GOVERNMENT

Rojaki!

Kupujte vojno-varčevalne znamke! Nikjer na svetu ne morete boljše, bolj varno in bolj obrestonosno naložiti svojega denarja kot v tem vladnem podjetju. Če ste slučajno v denarni zadregi, lahko vojno-varčevalno znamko vsak hip izmenjate. S kupovanjem teh znamk pomagata sebi, pomagata vladi Združenih držav ter vsem zatiranim narodom k prostosti.

Vojno varčevalna znamka stane za mesec april \$4.15. Leta 1923 bo vredna \$5.00. Kupite jih lahko na vsaki pošti ter pri glavnih in podrejenih agentih.

Če se vam zdi bolj primerno, pa lahko tudi nam pišete, in mi Vam jih bomo preskrbeli.

UREDNIŠTVO "GLAS NARODA".

